

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Kazincz-utca 8II sz. hová a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek
és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler
(Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Az időnek felkiáltó jele!

Maros-Vásárhely, 1871 okt. 6.

(Sz. J.) Bármerre járunk-kelünk, utcán vagy társaskörben, a nélkül, hogy physiologiai tanulmányokra vadásznánk, minden lépten-nyomon oly borút, oly aggodalmat és izgatottságot visszatükröző arcokkal találkozunk.

De ha beszélgetni kezdünk, még tovább is tapasztalhatjuk egyik-másik polgártársainknál, hogy már ma egészen más véleményben van bizonyos egyénekről és dolgokról, mint körülbelől csak félévvel, sőt... sőt csak két héttel ezelőtt is. És azoknak száma, kiket reflexiónk illet, aránytalanul nagy.

Mi okozza e hirtelen metamorphozist? mi lelte, mi bántja e búslakodó physiognomiákat?... Nyílt titok az ok, és ép oly természetes!

Mert hiszen egy nagyszerű átalakulásnak küszöbén állunk, még pedig egy igazságszolgáltatási, mint közigazgatási tekintetben. Átlátva ugyanis törvényhozó testületünk s államhatalmunk az eddigi helyzet káros voltát s tarthatatlanságát, nem késett intézkedni beléletünk két legnevezetesebb részében keresztülvitni egy bizonyos fokú reformot, melynek szerencsés kivitele eredményeiben jótékony befolyású leend hazánk jövőjére.

Ugy reméljük ugyanis, hogy ezentúl pontosabb, illetőleg helyesebb és gyorsabb lesz egy az igazságszolgáltatás, mint a közigazgatás, és az állampolgárok jogosan kívánják mindkettőt, mert azok nélkül nem élvezhető a társadalmi élet.

Félre tehát az aggodalommal s az izgatottsággal, hiszen átláthatjuk, hogy egy rendszerezett s eredményeiben kedvezőbb helyzetnek nézünk elébe! Ugy gondoljuk, hogy nagyon csekély azoknak száma, ki azt át ne látná, de mind az aggodalmain s izgatottságán nem segít. Egyetért velünk bizonyára mindenik polgártársunk, hogy hivatalos állomásokba csak olyanok alkalmaztassanak, a kiknél erős elhatározás legyen hivatalos állásuk követelményeinek a lehető leghívebben megfelelni s egyszersmind birjanak az ahoz megkívántató képességgel. És a mig e tekintetben mindnyájan egyetértünk, ott nem tudunk egyetérteni, midőn ez állomások betöltésére, vagyis a személykérdés megoldására kerül a sor. Pedig a jó eredmény a személykérdés helyes megoldásától függ. Akár milyenek a törvények, fensőbb rendeletek, ha azok nem hiven s kellő kötelességgérzettel kezeltetnek, az állampolgárok személyükre, mint vagyonukra nézve folytonos zaklatásnak vannak kitéve. Még különben ha olyanok örködnek fölöttük, kik az állami együttlét célját szemek előtt tartva, hivatali hatalmukat a polgárok törvényszerű igényei s érdekei kielégítésére használják s gyakorolják: jóllét és meglegedés érzete tölti el a haza lakóit.

S ha az utóbbinak eszközzésére lehet kilátásunk, honnan mégis az aggodalom és izgatottság? Hiszen, a mig egyfelől az államhatalomnak az igazságszolgáltatás célja és érdeke szerint a rendelkezés alatt levő erők közül a lehető legjobbakat kell alkalmazni a bíróságoknál, addig a

közigazgatási hivatalok betöltése egészen tőlünk függ; s mi pedig szintén nem fogunk késni a lehető legalkalmasabb erők megnyerésében s megválasztásában.

De sokan vannak, a kik azt mondják, hogy épen itt van a bökkenő, abban t. i.: hogy igen nagy a száma nálunk azoknak, a kik e tekintetben jobbaknak s különbeknek tartják magukat másoknál.

Vagyis röviden szólva: nálunk aránytalanul nagy a hivatal keresők s ebből élni akarók száma.

Az új rendszerben pedig tudjuk, s különösen az igazságszolgáltatásnál, nagyon helyesen, leszállítatik a hivatalnokok száma és így kisebb személyzetű bíróság czélszerű munka-beosztással s a multhatatlanul szükséges fegyelem mellett, sokkal többet fog végezni. Azt azonban még nem lehet tudni, hogy azon személyzetnek kik lesznek tagjai. A választási jegyek urnája sem árulhatja el jövődő tartalmát.

Ez tehát az aggodalom és izgatottság főoka: hogy mindazok, illetőleg azok közül sokan, kik hivatal keresnek, a szám sokasága, avagy az állomások aránytalan kevés száma miatt nem fognak alkalmaztatni. És ezen körülmény különösen olyan családapákra nézve, kiknek egy hivatalból kell magukat s családjukat fenntartaniok: elégséges ok az aggodalomra és izgatottságra. Mert hiszen fiatal emberek ha kimaradnak is, különben is életük küszöbén léve, nagyon könnyen fordíthatnak sorsukon, mert legfőlebb magukról kell gondoskodniok; de baj, s igenis nagy baj azoknak, kik többet magukkal vannak.

S ha egy jóra való szervezés természetének megfelelőleg a legalkalmasabb erőkkel fognak az illető igazságszolgáltatási, mint közigazgatási hivatalok betöltetni, mi lesz a következmény sokakra nézve? Az, hogy hivatal nélkül maradnak, kik eddig abból éltek, s könnyen megtörténhetik, hogy családtagjaikkal együtt a szervezés áldozatai lesznek s azok akkor, de már későn, értik meg: hogy ok nélkül tolnak annyira a hivatali pálya felé, mert valemire való alkalmazást nagyon kevés nyerhet s még ezek is a rendszerváltozásokkal, mint a tapasztalat eléggé mutatja, jövőjükön kellőleg biztosítva sóha sem lehetnek.

Ebből már most nem árt egy kis tanúságot meríteni, különösen a családapáknak, kik jelen társadalmi helyzetünkben, hála a gondviselésnek, ha akarnák, adhatnak gyermekeiknek olyan nevelést és irányt, hogy jövőjük minden körülmény között biztosítva legyen.

Mert különösen az ipar, kereskedelem, építészett stb. olyan lendületet vettek nálunk is az utóbbi időben, hogy ezen reálirányu pályákra, különösen szakképzettség hiánya miatt, külföldiek kell alkalmazni, holott ezek hasonlíthatatlanul jobban jövedelmeznek s biztosabbak, mint a hivatali állomások. S mig egy hivatalnok nagyon is kimért fizetéséből gyakran alig élhet egy napról más napra, addig egy iparos vagy technikus, erélyes munkássága útján, nagy vagyonra tehet szert!

Ne képezzünk tehát annyi jogászt és államtudóst gyermekeinkből, mint

eddig, s legalább egy részét mentsük meg egy, a mostanihoz hasonló szervezés válságaitól! hanem igyekezzünk nekik oly nevelést adni, hogy képzettségük segélyével s kitartó munkássággal bármilyen rendszerváltozás alatt és után helyzetüket biztosíthassák.

Vaspályáink, gőzhajóink, távirdáink, iparunk és kereskedelmünk különböző ágai stb. bő tért nyujtanának ifjainknak a megélhetésre. Mig különben lesz egy rakás elégedetlen s talán ok nélkül hivatal s jobblét után sovárgó aspiráns, mi által a család-alkotás is lényegesen meg van nehezítve.

Fogjuk fel a maga idejében a kor és körülmények hatalmasan intó szavát, s okulva saját helyzetünkön s bajainkon, munkáljunk abban, — ne sajnáljuk az áldozatot, hogy gyermekeink jövője biztosítva legyen.

Az élet int, s ha nem követjük intéseit, megboszulja magát.

Az erdélyi gazdasági egylet

vándorgyűlése és tárlata városunkban.

(r.) Tegnapelőtt okt. 5-én délelőtt 10 órakor nyílt meg a vándorgyűlés Ns. Marosszéki gyűlés termében. A vidékbéli, városi és távolabbról egybesereglett gazdák számát mintegy három — négyszázra becsülhetjük, a mi az ügy fontosságát tekintve — nem nevezhető ugyan megelégedő érdekeltiségnek, mint első kezdemény, azonban mégis kielégítő és teljes reményt nyujtó a jövő gyarapodásra nézve.

A gyűlés választott elnöke gr. Mikó Imre ő nmlga. tartóztatva lévén, az elnöki széket alelnök főkirálybíró Mikó Mihály foglalta el, s a gyűlést következő remek és nagyhatású beszéddel nyitotta meg.

„Midőn az erdélyi gazdasági-egylet megtisztelő bizalma következtében e széket elfoglalni s a közgyűlés tagjait hazafi tisztelettel üdvözölni szerencsém van, nem tehetem, hogy még mielőtt a tanácskozást megnyitnám, egy általam mélyen érzett kötelességnek eleget ne tegyek.

Mindnyájan tudjuk, hogy e székből nem nékem, hanem hazánk és a székelly nemzet egy nagy fiának kellene ülni, kit a nemzet oltárára önzéstelenül hozott áldozatai, s ezek által kiérdemelt népszerűsége folytán, az erdélyi gazdasági-egylet elnöki székébe 17 év előtt Erdély osztatlan közvéleménye ültetett.

Ugyanazért úgy vélem, nem csak magam, de a gyűlés s általában a gazdaközönség érzelmeit tolmácsolom, midőn őszinte sajnálatomat fejezem ki a felett, hogy ő nagyméltóságát, gr. Mikó Imrét, e gyűlés elnöki székében nem tisztelhetjük.

Nékem, ki a nmtgu gr. tisztét vagyok köteles e gyűlésben teljesíteni, kétszeresen van okom e nyilatkozattételre, mert érzem, hogy ott, hol a ns. gróf tudományos ismereteinek lángoló szövétnékével előre világítván, biztos sikerrel vezetheti vala a tanácskozást, én egyedül a jóakarát halvány mécsével világíthatok azon uton, melyen a gazdasági egylet bizalma előre mennem parancsolt.

Azonban a tisztelt közgyűlésnek erőtelenségem iránti szives elnézésében bizakodva, a tanácskozást megnyitom, s szabadságot veszek magamnak a gazdasági egylet alakulásáról és működéséről, fennállásának szükséges voltáról s jelen gyűlésünk céljáról lehetőleg röviden néhány szót előre bocsatani.

„Az erdélyi gazdasági egylet több százados gazdasági elhagyatottságunk szükségképpen következménye volt. Ha ugyanis nemzetünknek több, mint 8 százados életére visszatéknünk, azon fájdalmas tapasztalatot kell szereznünk, hogy noha ez ország eleitől fogva földmivelő és baromtenyésztő ország volt, mégis semmire e hazában oly kevés gond nem fordított, mint éppen a gazdaságra.

A magyar királyok szintugy, mint a nemzeti fejedelemek, összhangzásban a nemzet akkori geniusával tanuló intézeteket alapítottak, hol ügyvédek és táblabírók, kik az elszántott barázda felett versengienek és ítéljenek, ki-

képzett földmivesek és iparosok nevelhetése tekintetéből gazd. intézetek alapíttassanak, hogy a gazdák szintugy mint az iparosok között nemes verseny hozassék létre, hogy a föld jövedelméből, a gazdasági könnyebbé és jutalmazóbbá tétessék, hogy a hazai ipar elfoglalja az őt megillető állást, hogy a hazai termesztermények és iparcikkok a külföld piacára érdemesítettén, általuk a nemzet vagyinosabbá, hirneve ismertebbé, sőt fényesebbé válják, s mindezek megkönyvítésére gazdasági egyletek alapíttassanak, arra nem gondolt sem törvényhozás, sem kormány, sem maga a nemzet.

Ki nem tudja, hogy hazánkban azon időszakban, midőn az idegen kormány Magyarország gazdagulását előmozdítani érdekeinél fogva magát hivatva nem érezhette, midőn Magyarország gazdagulása a bécsi vélemények szerint, a szomszéd tartományok hátrányán kívül az ország gravaminális fellépéseit tehetné volna nyomatékosabbá, hazánk földmivelése és ipara azon árva gyermekhez volt hasonló, kinek gazdag örökségéből gondnoka gyermekei pompáztak, míg maga rongyokban háttérbe szorítottatik.

A mivelts osztály, mely amaz időben a törvényhozás sorompóján belől a nép nélkül állott, az nem alázta le magát arra, hogy a földdel és barommal foglalkozzék, vagy az ipar és kereskedés terén az izraelitákkal érintkezésbe jöjjön, és ezt tenni képes is volt, mert a Magyarföld még primitív silány mívelés mellett is többet termelt, mint a mennyit az akkori idők igényei felémészthettek, s az ország utai elég rozszak voltak arra, hogy a lakosokat jobb és szebb élet utáni vágyak terétől, a külföldtől, távol tartassák.

Ily viszonyok között csoda-e, ha a nép, mely szegény és tudatlan volt, sem pénzzel, sem idővel nem rendelkezett, sem alkalmat nem nyerhetett újabb eszmékkel megismerkedésre, makacsul megtartá s az újabb korba is áthozá előítéleteit; megőrizé a régihez ragaszkodását, s mindezek természetes következménye lett, hogy a kormánytól szintugy, mint a nemzet minden osztályától, egyiránt elhagyatott gazdaság és ipar terén minden haladás, minden újabb eszmének érvényrejutása lehetetlen né vált.

Azonban a viszonyok változtak, szomszéd államok vasutai közelebb hozták hazánkat a nagyvilághoz, a vilány és gőzmozdonny új eszméket, új szükségeket s új elvezetek utáni vágyakat hozott be hazánkba, s így természetesen új eszközök után kellett nézni.

Ezen időre esik, midőn hazánk jobbjai komolyan kezdtek gondolkodni, hogy gazdaságukat szükséges új alapokra fektetni, az ipart pedig meg kell teremteni. Átlátták, hogy az egyes gyenge, erőt csak az egyesülés ad, s Kolozsvárt 1844-ben kezdetét nyerte az erdélyi gazdasági egylet. De csak kezdetét, mert noha az egylet az aszupatái 90 holdnyi birtokot megszerezvén, azon mintagazdaság folytatását elhatározta, még mielőtt a szándék létesülhetett volna, mint sok más kezdetnek, ugy a gazdasági egyletnek is az 1848/9-beli szabadságharc s az elnyomatásnak azt követett korszaka korán véget vetett.

Mily mélyen kellett azonban a gazdasági egylet szükségessége iránti meggyőződésnek az erdélyi hazafiak keblében gyökerezve lenni, azt igazolja azon körülmény, melynélfogva épen akkor, midőn hazánk alkotmányos egét éjnek sötéte borítá, midőy a szabadság földünkön meszsi elköltözött, s nemzetünk önkéntes tétlenségre kárhoztatta magát, épen akkor, midőn minden egyesülés gyanakodó szeméit vonta magára azoknak, kiknek az erőtelen megoszlás, a közös szolgátság érdekében óhajtott volt, épen akkor új életre hívták a már enyészetnek átadott gazdasági egyletet, s az 1853-ban Kolozsvárt tartott e

tárgybeli értekezlet következtében az egylet 1854-ben febr. 26-án Kolozsvárt gr. Mikó Imre elnökle alatt tartott gyűlésben formászerint megalakult. Nem fogom a t. gyűlés figyelmét fárasztani hosszas és részletes előadásával az egylet évenkénti működésének s azon munkásságának, melyet az újabb gazdasági eszméknek a gyakorlat terére átvitele körül kifejtett, csak röviden kívánom megemlíteni, miszerint az egylet 1854-ben az első termény s 1857-ben ez első állatkiállítást rendezvén, ezt évről-évre több-több állat- és terméstárlat s ezek között az 1859-ben itt M.-Vásárhelyt rendezett tárlat követte.

1855-ben létrehozta az egylet az évről-évre rendszeresen folytatott borászati körutat s később kifejlődni segítette a pince-egyletet.

1856 után fordította figyelmét a selyemtenyésztésre, maga nagy eperfa-iskolát rendezett be s mások által is országsszerbe beállítattott.

1856-ba vette meg az egylet a mostani nagy-utczai szőlőt és köztelkének egy részét.

1862-ben a köztelket az Eszterházi-kert megvétele által mostani alakjára kiegészítette.

Ez idő óta az egylet a párisi és bécsi kiállításokon feltűnő szerepet vitt boraival, nem kevésbé néhány terménnyel is.

Itthon pedig befolyásával a kolozsmonostori gazdasági tanintézet felállítását segítette elő.

Megemlítendőnek tartom, miszerint az egyletnek jelenleg van 263 alapító- s 234 részvényes tagja. Tőkéje ingatlanban, urbéri papirosokban és magán kötelezvényekben 59,000 forint évi költségvetése 3600 forint.

És most ha azt kérdi valaki: „megfelelt-e az egylet hivatásának?” 17 éves működése idejéből mutat-e fel eredményt, mely létezésének szükségességét igazolja? habozás nélkül azt felelhetjük: „Igen is, mutat feleredményt, igaz, nem annyit, mennyit a kormányok és nemzet lelkesült pártfogása gyámolítása mellett lehetett volna, de sokkal többet, mint a mennyit elhagyatott helyzetől várni jogosítva volnánk.

Mint említém, gazd. egyletünk újraszülése hazánk elnyomatásának korszakára esik. Az országos vesztések közös fájdalma alatt egyesült nemzet részvétellel és szeretettel karolta fel az új intézvényt, igaz, de mit várhatna az az idegen kormánytól azon korban, midőn az egyesületek lépései gyanúsítva, törekvései ellensúlyozva voltak.

Midőn pedig az üldözés kora elmúlt, akkor ismét a közönség részvéte kezdett hanyatlani, hiszen, ki nem tudja, hogy a magyar csak ez elnyomatásban tud egyesülni, lelkesülni és áldozni?!

A mi a jelenkort illeti, nem tagadhatjuk, hogy országgyűlésünk és kormányunk, ugy a népnevelési törvény alkotása és életbeléptetése mint gazdasági és ipar-intézetek felállításá s a gazdák és iparosok kiképezése körüli segélyezéssel gazdaságunkat és iparunkat szintugy, mint kereskedésünket őszinte pártolása alá vette, s annyit tett e téren, mennyit legjobb akarattal ilyen rövid idő alatt tenni lehetett ott, hol nem csak haladni, de századok mulasztásait is helyrehozni kell, mindamellett, ha magunkat hiu ábrándokban ringatni nem akarjuk, el kell ismernünk, miszerint mind ennek gyümölese országgyűlésünkben izelhetők még ez ideig alig volt. Azon óriás forgalomnak, uraim! mely a főváros utcáin és Dunáján bámulatra ragadja a szemtanút, hozzánk csak zaja, csak hire juthatott el; ha geográfiai fekvésünket s régi elhagyatottságunkat figyelembe vesszük, meg kell győződ-nünk, hogy másként ez eddig nem is lehetett, hiszen ki nem látja át, hogy az értelmességet, mely generáción ki átvezetett népneveléssel emeltethetik csak kellő magas-

latra: sem törvényt, sem kormány rendeletekkel egyszerűre oda emelni nem lehet.

Mindezekből vírágosan kitűnik, hogy noha hazánkban a közelebb lefolyt években a földmivelés és ipar általában véve, tekintélyes lendületet nyert, a ki azonban ezt országsszerűnk gazdasági állapotának megítélésére akar-ná felhasználni, s a ki ezért azt kíváná kétség alá hozni, hogy Erdély földmivelése és ipara felemelésének tekintetéből gazdasági egyletünk további fennállására, sőt több gazdasági egyletekre, ipar- és gazdasági intézetekre s ezek által felébresztendő szorgalomra, munkásságra és versenyre van szükségünk, azt uraim, egy részrehajlatlan pillantás Erdély állapotára, az ellenkezőről fogna meggyőzni.

Hiszen ott áll még parcellás földmivelésünk századok előtti helyzetben, alig fizetve vissza a ráfordított költséget, lankaszta munkaképességét a szétszort tagok keresésében ki fáradozt embernek és baromnak s terjesztve az erkölcsi süllyedést a párcellák száz meg száz szomszédjainak a perrel kinzó barázda-vágás bűnére csábításával.

Ott állanak ezeréves őserdeink, mint földbe ástott kamatnélküli kincs, rendezetlenül őrizetlenül, hangosan csafolván meg a józan gazdaság azon törvényét, mely a létező tőkét megtartani s kamatoztatni parancsolja, s a székely földmivesnek kétségkívül zavarba kell jönni, ha valaki azon kérdésre vár tőle feleletet, „ki gondolja, ki értékesíti amaz óriás havast?” — de ki nelenne értesülve arról hogy eme nagy nemzeti capitalis elpusztításához kiirtásához határtalan és féktelen joga van birtokosnak és nem birtokosnak. ki fejszéjét annak levágására fel-emelni vagy azt felgyújtani tudja. Az élelmes székely gazda, hogy logelőjét szaporítsa, sőt maga a barompásztor, csupa unalomból is, az őserdők közepette száz, meg száz óriás fenyőt gyűrűz meg nyárban, hogy azok ki száradásával a következő ősszel vagy tavaszon könnyebben tüzet adhasson az erdőnek! mikor aztán a mérföldekre terjedő büszkefenyves lágókba borul s rímítő ropogással hirdeti a világnak népünk bűnös értelmetlenségét, törvényhozásunk mulasztását, s megyei önkormányzatunk semivel nem menthető tehetetlenségét. És ha az idegent ily havasokon keresztül vezetni utja, szánalomteljes mosoly vonul el ajkán midőn a százezereket érő fahalmazokat czél nélkül egymásra ontva rothadni látja, s kérdem: nincsenek-e magában e gyűlésben többen kiknek a borszéki fűrdőre mentőkben könyet esalt szemükbe a nagy kiterjedésű kopár legelő melynek helyén pár évvel ezelőtt az ő havasnak 20 öles fenyőfái büszkélkedtek.

Nem is említem itt azon rendkívül viaszás körülményt, mely szerint az által, hogy a kiirtott községi erdő az irtó tulajdonává vált, daczára a Verbőcz s utána élt minden jogtudosok által felállított acquirandi dominiui módosoknak: egy új s a civilizált világ birtokszerzési által elített rendszer sanctionáltatik, melynél fogva a büntetésre méltó erdő égetés hazánkban egy módja a birtok szerzésnek!

S ki nem sejtí hegyeink gyomrában mennyi kincs rejlik, a nélkül hogy kormány vagy társulatok annak kiaknázására komoly kísérleteket tennének: Az egyes ereje kimerül a kísérleteknél, s meglehet épen akkor kénytelen visszarettenni a munkától, midőn egy kis kitértés után fáradsága arannyal lesz vala jutalmazandó!

Ugy vélem ezek állapotok a gazdasági egylet fennállásának szükségességét elég hangosan igazolják. Lássuk most a jelen gyűlés czéljait!

Az erdélyi gazdasági egylet az elmondottak tekintetéből a királyhágón inneni részekben tartatni elhatározott vándorgyűlésekkel két főezelt törekedett elérni.

Egyik czélja az, hogy megismerkedjék ez ország-rész különböző vidékeinek gazdasági viszonyaival, földé-

TÁRCZA.

A maros-vásárhelyi „jótékony nőegylet” tárlatáról.

(r.) A „jótékony nőegylet” gazdaszonyi kiállítását kívánjuk ma kissé részletesebb szemle alá venni, illetőleg a kiállított tárgyak közül kiemelni azokat, melyek a mi figyelmünket élénkebben magukra vonták. Könnyen megtörténhetik, hogy ízésünk, felfogásunk messze áll a korrektségtől, vagy legalább attól, a mit egy hivatott bíráló bizottmány ítéletkép kimond. Ámde szászor inkább akarunk szerény magán véleményünkben csalódni, semmint a legesekélyebb indiskréció gyanújával terhelteni. Mindazáltal csakugyan mégis meg kell barátkozniok a nagyontisztelt kiállító hölgyeknek a nyilvános meg-bíráltatás eszméjével; mert hisz e nélkül a kiállítás erkölcsi czéljának lényeges része hiúsulna meg, lévén maga a főczél: a nyilvános példa adás s az összehasonlító kritikából eredő nemes verseny és törekvés előidézése.

Ezeket előre bocsátva, s még azt is kijelentve: miszerint az egész kiállításon nem volt még egyetlen egy s még oly csekély látszatu tárgy sem, mely egy nyilvános kiállításban méltán helyet ne érdemelt volna, — immár hadd guruljon az arany alma! lássuk hol, ki előtt áll meg?

Vajai Filep Karolin és Eliz kisasszonyoké az első hódolat! Mert azon mult számunkban jelzett s oly nagyon szükséges „solo-cikkeket,” mint: házi kenyér, házi szappan, szilvazs, keményítő, mind kitűnő minőségben e két hölgy állítá ki. Ide sorakozik borszéki Rieger né ritka s valóban nagyszerű hófehér sejt- és szűrt méze; Mikó Mihályné paradicsommártása, Ugronné Zwiebakja, Nagy Jánosné friss vaja, egy névtelen pompás sajt stb. valamint a Bálint Mária aranyérmes érdemlő aranyszín, czérnavékony laskája. A delikatessek között egyedül a Filep Albertné rhumba főtt vegyes gyümölcsének merünk mint új dolognak — a tömördek jobbnál jobb között

előnyt adni. Végül tárgyrokonságnál fogva, dicsérnünk kell Máriaffy Albertné mézes pogácsáját és finom sompálinkáját, melyen csak is a gr. Kemény Miklósné muskatálykörte-rozsolissa tett tul.

A női kézimunkák rangfokozását — meglehet hiányos aesthetikával, de puritán igazság-érzülettel — a régi jó patriarchalis időkort képviselő házi szöveteiken kell kezdenünk! És itt koszorunkat okvetlenül osztatlanul ismét két hölgynek kell nyujtanunk: Ladosián Imrénének és Faragó Jánosnének, kik a tárlat ezen szakmáját sok különféle igen szép len, kender és kamuka házi szövetekkel csaknem egyedül tölték be. Egyes, nem kevésbé szép ilyes szövetei voltak e sorban Molnár Jánosnének (Keresztur) gr. Kemény Miklósné, Báró Bálinthtiné, ernyei Nagy Máriaók, Nuridsánné és Ziegler Károlynének. Kiváló dicséret tárgyai s sorban továbbá: Ferenczi Terkának rongyból szőtt keskeny folyó szőnyege (sok helyt az ilyen rongyot eldobják!); süketfalvi Gáll Lászlónének gyönyörű szövött paplanya; bessenyői Kerezsán Annának aranyszálás oláh-katrinézája, és Lőrinczi Pólinak kávés terítéke, mely egy magára az összes házi szöttek között okvetlenül a legszebb. Ugyan itt láttunk egy minta szövetet a nagyenyedi fegyenc-nőktől, mely nemcsak erős, de egyszersmint igen szép munka is.

A finomabb női varrásokhoz emelkedve, itt, ha nem csupán a kelme és anyag drágaságát, hanem a munka művészeti és türelempróbáló voltát, de sőt a fáradságos mű gyakorlati hosznosságát is vesszük a bees alapjául, ugy — tisztelve a nagyszerűbbeket — első helyre mi mégis a Vajda Linka k. a. egyszerűnek látszó, de kivitelében remek ingelőjét (smizetli) tesszük. Nyomban s egymással szépségben versenyezve következnek: a Novák Edéné nemcsak gyönyörű, de egyszersmint nagy mennyiségű vázson himzésű horgolt paplanyai, (az egyedüli két ing a Novákné;) továbbá özv. Simon Józsefné reczés varrásai és Ajtai Ágnes zsebkendő himzése kitűnők. A sok szép vázson kímzéshez illik az a gyönyörű lenfonál is, melyet gr. Lázár Antonia állított ki.

A diszhimzések és varrások színpompás káprázatából nem csekély feladat volt kitalálni, hogy Kornis Tima grófhölgy domborvarásu párnája a legszebb, ha ugyan-

csak a gr. Teleky Domokosné festői mintázatu sima himzésű párnája el nem vitatja tőle ezt az elsőséget! A többi — igazán sziv-vidító vagy „szívepesztő” „emlék”-nek való csecsebecskéket tovább klasszifikálni — bocsánat! — merő lehetetlenség; s ha a gr. Haller Fannika esinos zsenillia párnáján még egy pillanatig késik sovárú vált tekintetünk, ugy ez csak onnan van, hogy elgondolkoztunk egy percig azon: hogy minő virágokat fog majdnem az életbe szőni egy ilyen tizenkét éves gyermek!...

De hisz még egyebek is vannak itten: Egy egész asztalt elfoglal a „feketehegyi” üveggyár tulajdonos Rauchleitner magnifiqué a ján doka! egy roppant théas fazék egy sereg csészétől környezve, finom zöld kristály üvegből. Gyártmány és gyáros egyiránt ramekei e kiállításnak. Hasonlólag egy egész asztalt kér magának egy makfalvi székely gyermek! Egy csomó igen esinos apró kulacs, bogrács, állat formák sőt egy egész lakoma asztal népestül étkestül durva fazakas agyagból hirdeti ama gyermek talentumát, neve Molnár Dániel. Ha mondunk volna, ezt a fiut azonnal kiképeztetnők az anyagneműek gyártására, s tíz év múlva a makfalvi krajczáros tál megérne forintot mert am a földjük jó, csak érteni kell hozzá.

Végül öntsük le az egészet a Filep Albert mosoni 1869-iki „somszóló”-borával! melynél vékonyabb, szivig vágóbb, arany-gyöngyözőbb „búfelejtő” nincsen sem ezen a kiállításon, sem a Rénus partján! De mihelyest borról beszélünk, búfelejtőről, szemünk közé mosolyog amonnan egy félre eső patka zugából is egy csomag rózsapiros muskataly dohány! pókai Tolvaj Ferenczné a lelkes hölgy, ki ezen az egész kiállításán egyedül kívánt határozotan kedvezni nekünk férfiaknak!

És most szavazzunk lelkesült, elismerő, hódoló köszönetet összesen és egyenként a némeskeblű kiállító és a fáradszatlan rendező hölgyeknek! De egyszersmint fejezzük ki azon vágyteli óhajtatunkat is: vajha évente lenne alkalmunk városunk és vidékünk hölgyeinek fokozódó buzgalmát e nemes és üdvös téren magasztalhatni!

nek termő képességével, a mivelés módjával és rendszerével, terményeivel, barmaival, iparcikkeivel, jövedelmi forrásaival, s a gazdaságot akadályozó hiányokkal.

A másik cél: helyes gazdasági eszmék terjesztése, fejlesztése, a gazdáknak, ezen eszmék elfogadására, szíves, tettel példaadással és jutalmazással való buzdítása. Célja versenyt állítani fel a gazda közönségben megismertetni azt a gazdaság hiányaival, s ily gyűléseken szerzett tapasztalatai alapján közvetítőül szolgálni a gazda közönség és kormány között s ezen közvetítés által oly törvényjavaslatok vagy kormány intézkedések letréjtését eszközölni, siettetni, melyek nélkül az előadott célokhoz jutni nem lehet.

Mi módon fog a gazdasági egyesület a kitűzött célok felé a gyűlés folyama alatt törekedni, azt a gyűlés programjából megtudhatjuk. Engedje meg nekem a közgyűlés, hogy e helyen talán némi kitéréssel, de a kitérésnek szükségessége felől erős meggyőződéssel, azon helyi viszonyok közül, melyek a gazdasági egyesület vándorgyűlései észlelődéseinek tárgyát képezik, csak egyetlen egyre vezesse a gyűlés figyelmét, melyről ha nem is ezen gyűlésen, de bizonyára, a vándorgyűlések legközelebbikén halaszthatatlanul elmélkedni, tanácskozni a baze érdeke kívánja.

Nem fogja senki tagadni miszerint egy kicsiny, mint nagy gazdaságban a kedvező eredménynek két feltétele van: „elegendő munkaerő, s a tétező munkaerőnek célszerű beosztása.”

Sajnálatlall kell elismernünk, hogy országgrésznünkben gazdaságunk e feltételekkel nem bír, ott fekszik a néptelen Mezőség buján termő szénafüveivel, dús réteivel és kukuricza földjeivel! de ki nem tudja mily sokszor rothad ott a termés, hányszor nem marad kapálatlan a kukuricza, aratatlan a buza, mert nincs munkaerő! míg 10—20 mértföldnyi távolságban a túlnépesedettnek emlegetett székely nép munka erejének nem megvetendő része idegen országban használtatik fel, nézetem szerint nem a nép sokasága miatt, de azért mert otthon nincs munka, melyre a létező munka erőt felhasználni lehetne.

Sok szó emeltetett a közelébb mult években ez érdekekben, míg végre jó akaratú, de helyi viszonyainkkal ismeretlen kormányunk a székely nép érdekében vélt cselekedni, midőn egy a magyar Alföldre irányzott székely kitelepítés iránt előlepeseket tétetett.

En nem tagadom, hogy az államgazdaság törvénye a túlnépesedett vidékekről a néptelen vidékek betelepítését parancsolja.

Azt sem kívánom kétség alá vonni, hogy a Székelyföld némely völgyei a honi gazdaság és ipar jelen állásában, s különösen addig, míg a székely nép munkaereje egyedül a földmívelésre fordítatik, túlnépesedettnek tekinthető.

De ha igaz, hogy csak azon munkaerő felesleges, melyet otthon célszerűen felhasználni nem lehet, úgy nem vélek csatlakozni abban is, hogy helyesen rendezett államgazdaság mellett sem a székely nép munkaereje feleslegesnek, sem a kitelepítés e célból szükségesnek tekinthető nem volna.

Csak nyissa meg a kormány vagy társulat a Székelyföldnek arannyal, rézzel, vassal tele hegyeit; állítson az Olt, Maros, Küküllő és Nyárad partjaira gyárakat, melyekben Erdély gyapja, marhabőre, kendere, lene feldolgozathassék: s a Székelyföld fiait és leányait karjok munkaerejét sem Moldva-Olahországba vinni nem fogják, sem a túlnépesesség miatt kitelepítésre szükség nem lesz.

En csak futólag kívántam itt emlékeztetni hozni ezen ügyet, a vándorgyűléseknek lesz majd sürgős feladata ezen körülmény felől kellő értesítést szerezvén, a kormányt s általa a törvényhozást helyes irányban informálni.

Es most néhány szót magunkról.

Hogy a gazdasági egyesület vándorgyűléseivel mindezek előtt a Székelyföldre fordítja figyelmét: azt én ép oly fontos, mint örvendetes jelenségnek tekintem, már csak azért is, mert a Székelyföldön van legsürgetőbb szükség sülő gazdaságunkon segíteni.

Csalódott-e az egyesület midőn azt hitte, hogy a székely nép, mely annyiszor lelkesült egy-egy szép eszméért, s lelkesültségében kihülni hagyta családjá tűzhelyét, hogy vagyont és életet áldozhasson a hazaszeretnek; nem fogja-e a gazdasági egyesület felhívó szavait közönnyel fogadni most, is midőn ugyanazon hazaszeretnek nem vagyont és életet többé, csak meleg részvétet, és közre működést kell áldozni?

Nem uraim én remélem, hogy nem csalódott: én bizton hiszem, hogy a székelyföldi gazda-közönség átlátja, miszerint földmívelésünk és iparunk, éppen szabadságunk érdekében kívánatos! átlátja, hogy anyagi jólét és vagyon nélkül szabadságát korunkban biztosítottunk egy nemzet sem tekintheti!

En azon erős meggyőződésben élek, hogy a Székelyföld, a mint sokszor volt már menhelye az üldözött hazafiság, az elnyomatott szabadság szeretetnek, úgy menhelye lesz most is az elhagyott hazai ipart, és gazdaságot felemelni siető szent törekvéseknek; s a mely ösztönös vendégszeretettel nyitá meg népünk ajtaját a gazdasági egyesület tagjainak, épen oly szeretettel fogadandja keblébe az általuk gazdaságunk és iparunk felviragoztatására terjesztett nézeteket.

Engedje meg a közgyűlés, hogy ez édes meggyőződéstől lelkesítve, talán hosszúra is terjedett beszédem be-
zárásául, a gazdasági egyesület által kimutatott térnek elfoglalására, s ezen téren, munkásságra szorgalomra, és mindennek felett egyesülésre hívjam fel hazám gazda-közönségét.

Ez ugyis azon neutralis tér, melyen minden pártkülönbség mellett megférhetünk, sőt a melyen a pártkülönbségek egymástól elhűlt kebleknek, a közügy felletti érintkezésben egymás iránt ismét felmelegülni alkalom mutatkozik.

Ez azon tér, melyen az előre haladás közalapja lett megfigyelésünk nem lehet, mert bizonyára nincs

nem szabad hogy legyen egy igaz fia is e hazának, ki ne törekednék arra, hogy az országgyűlés és kormány gyámolítása, valamint szintén a nemzet tevékeny részvétele mellett felvirágozzék hazánkban a földmívelés ipar és kereskedelem, s ezek és a közmívelődés alapján jó létben és állandó szabadságban boldogul éljen a hon!

E gyönyörű beszéd, mely a szónoklat elragadó erejével volt előadva, sok helyen a közönség kitörő helyesléseivel, tapsaival és éljenzéseivel kísértetett, — teljes nagyságában állítá szemünk elé az elnöklő királybíró ur elismert nemzetgazdasági mély ismereteit, s a haza felvirágoztatásért hön érező hazafias lelkiületét! A mulhatlan nagy hatás, melyet beszéde az egész gyűlekezeten előidézett, az egész gyűlés folyamatján az ügyérti lelkesülés gazdag forrását képezte, s gyönyörűség volt a versengő buzgalmat és általános egyetértést a tagok között szemlélni.

A megnyitó beszéd viharos megéljenzése után a hatóságok, egyesletek és testületek megjelent képviselői, névszerint: a magyarhoni gazdasági egyesület, Doboka megye, Küküllő, Thorda, és Belső-szolnok megyék; a kolozsvári, galicziai, alsó ausztriai és küllülő megyei gazdasági egyesületek képviselői jelentettek be s adták be megbízó leveleiket a gyűlés hangos éljenzései közt.

Ezután a különböző szakbizottságok névsorai állapították meg s fogadtattak el, melyek végeztével a tárgysorozat rendjén a közgyűlés elé terjesztendő két nevezetes indítványozó értekezés olvastatott fel Kodolányi Antal és Lészai Lajos urak által.

Lapunk szűk terjedelme — sajnálatunkra — nem engedi meg a gyűlés utóbbi főfontosságú tárgyait ezuttal bővebben ismertetni, s így kénytelenek vagyunk úgy ezeket, mint a tárlat és a szakbizottságok munkáinak részletezését jövő számunkra áttenni. A tárlatról most csak annyit: hogy ez viszonyainkhoz képest — minden várakozást kielégítő terjedelemben és minőségben sikerült.

Még néhány sort a gyűlés utáni társas díszebédéről! Erre a vendégeket a rendező bizottság hívta meg névsorral, s 140-en felyüli részvevőből állott; minden rendű hivatali osztályokból. Utóbbi időben több diplomatikai nagy ebéd adatott városunkban, de be kell vallanunk, hogy valódi jó kedélyhangulat s egyetértő érzelem tekintetében a mai ebédet egy sem közelíté meg! Oh én édes magyar nemzetem! mily felséges, mily kedves és testvéries vagy te: mikor nem politizálsz!! A számnélküli szikrázó toasztok hosszú sorából — melyek valóban megérdemlik, hogy jövő számunkban reájuk részletesen visszatérjünk — most csupán a Szlávi miniszterhez feltávozott lelkes üdvözléséről és a Mikó Mihály bezáró-indítványáról emlékezzünk meg röviden, mely utóbbi az ebédnek mintegy koronáját tette fel! Galgóczi „praxis embere” tette mindkét indítványt ebéd elején. Szlávi, szeretett miniszterünknek bálás, lelkesült üdvözlésünket ebéd alatt távozottattuk. Galgóczi másik indítványa azonban: hogy az épen most kiállított „nőegyleti tárlathoz” a gazdák díszebédje után „egy küldöttség” menesszessék rokonszenvünk nyilvánítása végett, — a tapintatos és messzebb tekintő elnök Mikó Mihály óvása folytán — elvettette! Mert: „ki legyen az a küldöttség? ezt nemde választani kellenék! s erre mindnyáján — valljuk be — aspirálnánk... a gyűlés eddigi példás békéje és egyetértése egy ily választás üzelmei által világosan veszélyeztetve volna! ezt elnöki felelősségénél fogva meg nem engedheti, tehát: menjünk el a nők tárlatára mindnyáján!” Leírhatlan lelkesültség között az összes jelen voltak ámentünk a női tárlatra, mely evolútió hatását mindkét részről képzelheteti az olvasó!

Helyi dolgok.

— **Felséges királyunk** névünnepe ünnepi isteniszteleteket tartottak hitfelekezeti egyházaink, melyek mind nagy mérvben látogatva voltak.

— **A jogász-egyleti választmány**nak folyó hó 11-én (szerdán) d. u. 4 órakor, a kir. ítélő tábla nagy termében gyűlésre leend; csütörtökön (12-én) pedig ugyanott és ugyanazon időben egyleti rendes ülés fog tartatni.

— **A gazd. vándorgyűlés** tárlata az „Elbában” immár megnyitott. Belépti-díj mindegyik tárlatba 20 kr. o. é. Az állattárlati jutalmak kiosztása pénteken október 6-án délután 3 órakor, a terménytárlati jutalmak kiosztása vasárnap október 8-án déli 12 órakor megy véghez. Vasárnap, október 8-án, délután 3 órakor a tárlat járára visszahagyott tárgyak elárverezése. Reméljük, hogy e tárlatunk nagy számú látogatásnak fog örvendeni.

— **Hymen.** Ma vezeteli oltárhoz derék ifju kereskedőnk, Reichardspere József, a kellemes Finke Johanna kisasszonyt. Áldást kívánunk e frigyre!

— **Egy nyolcadik osztályos** diák tanítványokat keres; a derék (román) ifjut magunk ajánlhatjuk, s szíves keresletre készséggel válaszolunk szóval, vagy írásban.

— **VI-ik Közlemény.** Székely vértanúk Török-Gálfi-Horváth emlékszozára újabb adakoztak:

1) **Nemes alsó-Fehérvár** megyében: Imecs Domokos 1 frt. Imecs Domokos 1 frt. Bihari Zsigmond 1 frt. Br. Kemény György 1 frt. Botz Áron 1 frt. Gálffy Dénes 1 frt. Halmágyi Sándor 1 frt. Konez István 1 frt. Fikler János 1 frt. Ambrus Sámuel 1 frt. Szabó József 1 frt. Csia János 1 frt. Benkő László 1 frt. Csiki Mózes 1 frt. Csiki Elek 1 frt. Csiki Ferencz 1 frt. Csiki Farkas 1 frt. Apahidai község 50 kr. Szöcs Ferencz jegyző 50 kr. Br. Kemény István 5 frt. Csombórdi község 50 kr. M.-Szt.-Király község 50 kr. Sz.-Ujfalu község 50 kr. Fonyaháza község 50 kr. Megykerék község 50 kr. Lő-

*) A „M. Polgár,” „M. Ujság” és „P. Napló” t. szerkesztősegi tisztelettel kértnek ezen közleménynek becses lapjukba átvételére.

rinézre község 50 kr. Paszalka község 50 kr. M.-Kapun község 50 kr. Kis Solymos község 50 kr. Kis Akna község 50 kr. Asszonynepe község 50 kr. Haporton község 50 kr. M.-Lipod község 50 kr. M.-Bagó község 59 kr. Gombos község 50 kr. M. Beeze község 50 kr. Füged község 50 kr. Vadveran község 50 kr. Jakab Károly 1 frt. Kessman György 50 kr. Deutsch Simon 20 kr. Ajtai Lajos 20 kr. Bakesi László 20 kr. Szentpéteri Ignác 1 frt. Vadadi László 1 frt. Albert Elek 1 frt. Balogh József 20 kr. Binger Márton 1 frt. Szilágyi Sándor 1 frt. Tokos Sándor 20 kr. B. Kemény László 3 frt. Veres Pál 2 frt. Cselei Elek 50 kr. Pallos Árpád 50 kr. Kovács János 50 kr. Veress László 1 frt. Szaláneci Gáborné 20 kr. Szaláneci Domokos 50 kr. Fejer Alajos 1 frt. Schemel József 50 kr. Miksa Dániel 40 kr. Szombity Lajos 30 kr. Wardegger 20 kr. Kerekes Sándor 20 kr. Páakósti Gyula 40 kr. Kolumban Sámuel 10 kr. Dobolyi József 1 frt. Gálfi Anna 20 kr. Balog János 30 kr. Szaláneci Albert 1 frt. Összesen: 53 frt 30 kr.

2) **Kolozsvári iparos-egyesület** ivén: Balla László 20 kr. zabos Péter 20 kr. Horváth Lajos 21 kr. Vaszy 34 kr. D. J. 4 kr. Preferanz 65 kr. Nagy Károly 50 kr. Zattler József 20 kr. Klész Lajos 6 kr. Szabó Márton 8 kr. Fizettem 6 kr. K. J. 10 kr. Preferanz 1 frt 5 kr. Kremer Ferencz 1 frt Bak 24 kr. Hajdu János 20 kr. Knauer János 20 kr. K. Papp Miklós 2 frt. Gráf 20 kr. Manutra János 47 kr. Valtz János 80 kr. Tauer János 50 kr. Némethy Mihály 50 kr. Breiser János 80 kr. Összesen: 10 frt.

3) **Sz.-Udvarhely városi tanács** ivén: Kovács Domokos 1 frt. Kovács János 1 frt. Maurer Károly 1 frt. Valentsik Ferencz 1 frt. Técsi István 50 kr. P.-f. 50 kr. Török Lajos 2 frt. Ifj. Kovács Domokos 1 frt. Martinovits Dániel 50 kr. Daróci Ferencz 50 kr. Simó Ferencz 50 kr. Sorsich Gusztáv 1 frt. Gyertyanfy Albert 50 kr. Kovács Mózes 50 kr. Kassai J. Ignác 1 frt. Pataky Pál 1 frt. Korondi Mózes 1 frt. Dr. Jenei Victor 1 frt. Összesen: 15 frt 50 kr.

4) **N.-gerebenesi Tar Jánostól** 1 frt **mindössze 79 frt 80 kr.** Mely összeg kamakozás végett a helyi takarékpénztárba helyeztetett.

Az eddigi gyűjtemények **összege 881 frt 15 kr.** teszen.

Ismételve hazafit tisztelettel fölkérnek a gyűjtők és aláírók: hogy az adakozásokat sürgősen beküldeni méltóztatassanak mivel a szobor tervezete ahoz képest fog mielőbb megállíthatatni. M.-Vásárhelytől, 1871. okt. 3-án. a szoborügyi bizottság nevében, Lázár Ádám, elnök. Hints if. Dani, pénztárnok.

KÜLFÖLD.

Legujabb távirati hírek:

Pest, okt. 4. Andrássy gróf miniszterelnök tegnap hosszú és fontos kihallgatáson volt Bécsben a királynál; állítólag az osztrák ügyekben később Beust is megjelent.

Bécs, okt. 4. A pápa fontos encyclikát készül kibocsátani. A curia tudatta a külföldi bibornokokkal a legközelebbi eshető pápaválasztást; a conclave Olaszországon kívül lesz.

Bécs, okt. 4. Victor Hugo meglátogatta Thierset a Rochefort ügyében, utóbbi számára kért kegyelmet. Kérvénye a kegyelmi bizottmányhoz tétetett.

Bécs, okt. 4. Konstantinápolyba a tikkasztó hőség miatt a kolera nagyban pusztit; egyes város-egyedeket elzártak egymástól: A halottak száma még nincs tudva.

VEGYES.

— **Az oktatásügyésrség** az erd. gazdasági egyesület előterjesztése folytán, a rendelkezése alatt álló ilyczél-alapból, 400—négy száz o. é. forintot utalványozott segély-pénz czimén a boldogult Kócsi Károly özvegyének és árváinak, azon érdem elismeréséül, melyet Kócsi Károly „közsegi faiskola” czimű közhasznu műve megírása és kiadása által a gazdasági ismeretek terén szerze magának. Az özvegy hálájához minden tudomány-barát elismerése csatlakozik a miniszter iránt.

— **A Kolozsvárt** felállított államszámviteltani vizsgáló bizottság elnökévé a m. kir. pénzügyminiszter, Jánosy László m. k. pénzügyi tanácsost nevezte ki.

— **Pályázatnyitás.** A francia kormány a „Filofoxera vastatrix” szőlő pusztító kártékony rovar fölsimere és kipusztítása iránt teendő javaslatra 20,000 franknyi jutalomdíjjal pályázatot nyitott, mely alkalomból a m. kir. földmívelés-ipar és kereskedelmi miniszterium figyelemzetteti a netalan hazánkban is pályázni kívánókat, hogy a pályaművek a francia köztársaság valamelyik prefekturája, vagy a francia földmívelési miniszteriumhoz legkésőbb 1872. december 31 nyujtan-dók be.

— **Nagyszerű hagyomány.** A nemrég elhalt debreczeni ref. lelkész Nagy József ki azelőtt losoni lelkész és senior volt, egy Losonczon föllátható nőtanodára 25,000 frtot és lelkész-özvegyek nyugdíjalapjára 5000 frtot hagyományozott.

A **postaforgalom** Magyarországon és Ausztriában. A hivatalos kimutatásokból érdekes adatok tűnnek ki azon óriási forgalomról, melyek most a magyar-osztrák posták közvetlenek. A pénzértékküldemények 1870-ben összesen 2,405,311,964 frtot képviseltek, s ebből Magyarországára 977,514,601, frt Ausztriára 1,728,503,363 frt. A pénz- és értékküldemények darab száma összesen 15,676,084. sulya pedig 21,225,228 font, Ezenkívül bérmentesen szállítottat 1,616,653 darab, 5, 489. 686 font sulylyal és 1, 052,612,018 frt értékkel miből Magyarországára 456,676,998 esett.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. október 9-ik és következő napjain a következő ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

I. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Csergedy János.
Roh Simon Antal Mihály e. 4 frt i. Debrinu Vutza Ludu Anasia ellen sommás visszahelyez. Olteanu Jacobu Goila Niculai ellen megye igazítás iránt Sususebesi Ivan Glusovicu Adam e. birtokhá. Schondruu Sandru Mateiu Voda George Monea Amos e. kiszakítás i. Itu Stan George Itu Stan Maria e. végrendelet megsemmisítése i. Busulecia Avisalonu Busulecia Rafira Achimu e. ugyanazért.

Előadó k. t. b. Lészay Lajos.
Goll és társai Pogány Ádám e. kárpotlás kiutalás Schunn Simonné Connerth György e. tulajdonjog betáblázása i. Matskási Imre és társai Matskási Nepomuszena és társa e. fekvőségek tulajdonjoga i. Simon Károly, Gr Rhédei István e. igény i. Farkas Ignác Miklósi Tamás e. haszonbér felmondás és 8 frt i.

Előadó k. t. bíró dr. Endes Gábor.
Diamandi Arszeninek Mifka f. J. bécsi bankház e. 7166 frt meg fizetése i. Lamborger Romeo, Zappert Adolf e. 40000 frt. lejjebb szállítása i. Karácsonfalvi ref. egyházmegye Csiki Samu és társa e. somás és társa e. sommás visszahelyezés i. Famos Károlynó: Pataki Mihály és társai e. 5757 frt. 31 2 kr i. Frincz Mihály, Ziejs. János e. 110. frt megfizetése i. Breier Mórincz Fuchus Miksa s társai e. kiszakítás Tvásó Jánosnó, Kis György s társai e. határigazítás i. Kovács András Nagy Lőrincz e. csereszervződés megszüntetése i. László Lajos, Lunkán János hagyaték e. 56 frt. haszonbér i. Birth Ját-Taeiss Mártzn e. fekvőségek kibocsátása i. Imre István n, Bartha Miklós hagyaték e. Koronkai Dániel Bucsif Lajos e. váltó ügye Rancz Borbára s társa. Rancz József o. kitelepítés i.

Előadó k. t. bíró Déési Farkas.
Moldován testvérek kereskedő czég, gr. Lázár Dénes e. 866 frt i. Dietrich Károly Szász Márton e. 252 frt i. Balázs István, Schneider György csödtömege e. Rotter Ferencz Hünner és Reisnek czég e. 286 frt i. Kovács Gáborné Bélint Anna és részesei Bálint István e. örökösödés i. Kabos Dániel Berde Aron e. sommás visszahelyezés i. Fekete Sándor és társai Bárdosi János és Dobolyi Ferencz e. tulajdoni igény i. Scheitz Antal Utzás Jánosné Nagy Susánna és Utzás Sámuel e. 303 frt váltó i. Fröhlich János ss fia kereskedő czég Sponz I. G. e. 669 frt i. váltó pere.

Előadó k. t. pótbiro Dósa Miklós.
Jonás Mihály, Baritz Leo e. 430 frt s járuléka i. Frank János Demeter Béla e. 2683 frt. 30 kr i, kárterítés Gencsi Albert Szabó Fülepe e. visszahelyezés i. Darotzi Rózália id Kovács Domokos és társai e. sommás visszahelyezés i. Moldován János éi neje Péterfi Domokos és társai e. ugyanazért.

(Vége köv.)

Jegyzéke

azon urbéri pereknek, melyek f. év. október 7-én a marosvásárhelyi kir. urb. törvényszéknél tartandó nyilvános ülésben pótülnek Gyárfás József által előadatni fognak.

Kovács Károlynak, Mathias Dominik elleni pere. B. Radák Ádámnak Velicán Juon e. pere. B. Thoroczka Józsefnek Berean Kirilla e. pere. Luka Dumitrunak b. Löventhal Károly e. p. Dobolyi Lajosnak Fridrich István e. p. Sándor Lászlónak Márton András e. p. Özv. Tolnai Jánosnének Farkas János e. p. Nagy Domokosnak Fodor Jánosné e. p. Bereczki Lászlónak Farkas János e. p. Bereczki Sándornak Mészáros Mihály e. p. Özv. gróf Bethlen Jánosnének Herbeth István és társai, Zerves János és társai Botschner Márton és társai, Kellner Zsófia és társai, Trincs János és társai, Sehman Venezel és társai, Trincs Mihály és társai, Jakobi András és társai, Trincs István és társai e. p. B. Rothenthal Henrichnek Fodor Simon és társai e. p. Özv. Bágya Ferencznének Denyán Péter e. pere.

Pótülők Badila János által.

Tolnai Gábornak somogyomi Kalni Litra e. pere. Ugyanannak som. Kindea Vaszilika e. p. U. a. somogy. Kimpian Silimon e. p. Horváth Mártonnak somogyomi Fetyán Niculaj e. p. Ugyanannak som. Kuku Marjucza e. p. U. a. som. Rusu Nonuj e. p. U. a. som. Rusu Nicolaj e. p. Pap Mártonnak somogyomi Molnár Márton elleni pere.

A szerkesztő nyiltpostája.

O, J. helytt Nincs szerencsém ismerni ajánlottadat ha ő maga fordult volna hozzám — készséggel!

Bécsi tőzsdei árkelet. (okt. 5.)

5% metallique	57.90
5% nemz. államkölcsön	68.25
1860. államkötvény	97.75
Bankrészvény	763.—
Hitelrészvény	228.20
London	117.70
Ezüst	117.35
Arany	5.67
Napoleon arany	9.42 ¹ / ₂
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.—
" " " temesi	77.50
" " " erdélyi	73.75
" " " horvát-slavon	—

Felelős szerkesztő: RAPOLTY KÁROLY.

HIRDETME NYEK.

Az erdélyi gazdasági vándorgyűlés alkalmára — mint tárlati ajándék — épen most hagyta el a sajtót a következő czimű füzetke:

GYÜMÖLCSÉSZETI LEVELEK;

irta: Száva Farkas; kiadta: Veszely Károly a „Neptanoda“ szerkesztője Ára 10 kr. o. é. Kapható a Wittich J. könyvkereskedésében.
(80) 1—*

768. 1871.

Hirdetmény.

Maros-Ludas községe vásárvám joga 1872-ik év január 1-től kezdőleg három egymás után következő évekre — árverés útján haszonbérbe fog adatni. Árverezési határnapul folyó év október hó 31-dike délután 3 óra tüzetik ki, Maros-Ludason a községi irodában, hol az árverezési feltételek bármikor megtekinthetők.

A maros-bogáthi járás szolgabíróaságtól Maros-Ludason, 1871. september 22-én.

Deák Sándor,

(79) 1—3 szolgabíró.

Figyelmeztetés.

Gombos „erősítő-italára“ a földbirtokosokhoz és iparosokhoz.

Miután a munkások mezei s egyéb munkák közben többféle okokból **cholerát** hasmenést, vérhast, görcsöt, hányást, hideglelést szoktak kapni, mi őket rendesen hosszú időre munkaképtelenné teszi: üdvös leend tudomásukra hozni, hogy mind azon bajokat

Gombos erősítő-itala

által oly gyorsan lehet megszüntetni, hogy a szenvedőt még a munka színhelyéről sem kell eltávolítani. — Megelőzőleg szeszes italok helyett **naponként** két kanállal adva, a munkást ép erőben lehet megtartani.

Maros-Vásárhelyen raktár: Borsodi Demeter Lajosnál. (72) 9—16

Rothschild és Társa

Posta-utca 14-ik szám

BÉCSBEN.

Legujabb és legelőnyösebb sorsjáték társulatok

300,000, 250,000, 220,000, 200,000
150,000, 140,000, 100,000, 70,000,
50,000, 25,000 frtstb. nyereményekkel

A cs. kir. osztrák 1864. évbéli államsorsjáték 20 sorsjegyre.

Egy bélyegezett részlet jegy, mint első részletfizetés 8 frt.

M. kir. államsorsjáték 20 darab sorsjegyért,

Egy bélyegezett részletjegy, mint első részletfizetés 6 frt.

Török császári sorsjáték 20 db sorsjegyért,

Egy bélyegezett részletjegy mint első részletfizetés 6 frt.

40 darab Braunschweigi hercegi sorsjegyre

Egy bélyegezett részletjegy mint első részletfizetés 5 frt.

Minden húzásra érvényes.

Egy huszad részvényjegy az 1864-ik évi államsorsjegyekre, darabjáért 8 frt, 9 darab 70 frt 20 darab 150 frt.

Egy huszad részvényjegy a m. kir. államsorsjegyekre 7 frt darabja, 6 darab 40 frt 20 darab 130 frt.

Igervények minden húzásra.

Megbizások a cs. kir. tőzsdénél akár készpénz fizetésért akár megfelelő előpénzért a legpontosabban teljesíttetnek.

Állampapírok, sorsjegyek, bank, vasút és iparrészvények eladása és megvásárlása kimutatások tervek és húzás-lajstromok ingyen.

Rothschild és Társa,

Bécsben, posta-utca 14. szám.

(22) 18—20

(26)

„AZ ANKER“

élet- és járadék biztosító társulat Bécsben belső város, hoher Markt Nro. 11. saját házában „Ankerhof.“

Biztosítéki alap 1870. december 31-én 17,092,505 frt 85 kr.

Biztosított összeg 85,762 szerződésre 88,624,762 frt 22 kr.

Kifizetett halálesetekre 1870. decz. 31-ig 2025 szerződésre 3,609,952 frt 75 kr.

Üzleti kimutatás augusztus hóra 1871.

Biztosítások	Beérkezett		Kiállított		B e v é t e l						Kifizetett		
	darab	ajánlatok	darab	szerződések	részlet díjak		betétek		összesen		halál esetekre		
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
Halál esetre	422	590298	—	401	630081	} 102251	69	84875	30	187126	99	34195	36
Tuléletre	277	259208	—	279	256662								
	699	849506	—	680	886743	—	—						
Eddig kim.	4739	6649983	—	4501	6027070	—	—	716394	96	709924	01	1426318	97
Összes. 1871.	5438	7499489	—	5181	6913813	—	—	818646	65	794799	31	1613445	96
												292252	99

Részletesebb kimutatások Maros-Vásárhelytt Bucher Miksa főügynökségénél ingyen kaphatók.